

Prædiken til Pinsedag

Joh. 14, 22-31

Hvordan forklare hvad Helligånden er eller hvor den er? Det er ikke sådan lige til, i hvert tilfælde kan vi ikke sådan i konkret forstand pege på den og sige: Der er Helligånden eller her virker den. Men Helligånden, Sandhedens Ånd, Talsmanden kendes på bevægelsen eller dynamikken. Den usynlige Ånd afbildes ved tegn på bevægelse: duens vinger, græs og træer, der bøjer sig i vinden, ildtunger, der giver folk kraft. Den findes i samværet, fællesskabet og samtalen med andre. Med sin bevægelige natur indfanges Sandhedens Ånd ikke af den stivnakkede bedrevidenhed, der ubevægeligt står på sit og iagttager og bedømmer sine omgivelser ud fra det. Sandhedens Ånd kan ikke monopoliseres eller fastholdes som ejendom. Den er sin egen, fordi den er Guds. Den slår sig ned dér, hvor mennesker ønsker at kende Kristus.

Ånden er levende, mangfoldig og dynamisk. Når Grundtvig i sine salmer beskriver Ånden er det netop med ord, der bevirker en eller anden dynamik og bevægelse. Når Ånden daler ned over apostlene, sætter den dem i stand til noget, noget der kræver bevægelse, eller interageren kunne man også sige med et fint ord. For Ånden skal bruges

og leves, ellers sker der intet.

Det er jo den levende, nærværende Guds Ånd, der er tale om. Ham der står ansigt til ansigt med de mennesker, han lever iblandt. Luther siger om Helligånden i sin lille katekismus: ”Jeg tror, at jeg ikke af egen evne og kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komme til ham, men Helligånden har kaldet mig ved evangeliet, har oplyst mig med sine gaver, har helliget og opholdt mig i den rette tro”. Eller Grundtvigs beskrivelse af Helligånden i pinsesalmen vi indledte gudstjenesten med. ”Det ånder himmelsk over støvet, det vifter hjemligt gennem løvet, det lufter lifligt under sky”. Igen det bevægelige og ikke stationære.

Helligånden beskrives altså både som en kraft, der sætter folk i stand til noget, tunger som ild, og som noget der kalder og oplyser én, noget der er til stede dér, hvor vi mennesker færdes i vore daglige liv og virke.

Ordet ”ånd” indgår i mange sammenhænge. Det rækker lige fra at kunne betegne et mytisk, spøgelsesagtigt væsen, et genfærd, til at kunne bruges som udtryk for det bedste om et menneskes højeste sind af ædelhed – og det modsatte, når ånden mangler! Man

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

kan både være åndrig, åndfuld eller ånds-
svag.

Når Jesus indleder Bjergprædiken med at
sige ”Salige er de fattige i ånden”, så bruger
han det ikke som et skældsord, men de sva-
ge i ånden er de, der ikke har umiddelbar
adgang til templet, altså det åndelige. Det er
de urene, de fattige, enkerne, tolderne, ja
kort sagt alle de mennesker Jesus selv om-
gikkedes.

Helligånden, den tredje person i treenighe-
den sammen med Faderen og Sønnen, er
som de to andre både en helt selvstændig
størrelse og samtidig helt afhængig af de to
andre og derfor fundamental og livsvigtigt
for vores tro, vores håb og vores kærlighed.

Det er kraften og det livgivende for os, for
Helligånden gør levende, som når Guds ånde
indblæses i Adams næsebor og giver ham
liv. Helligånden er det, der skaber levende
fællesskaber, som giver os liv, dynamik,
kraft og bevægelse.

Derfor er det vigtigt at fastslå, at Helligån-
den efter min bedste overbevisning ikke
skal forstås som et eller andet mystisk stof
eller fluidum, man kan indtage eller tilegne
sig, eller som en gevinst man får efter de
største anstrengelser og kræfter, man nu har
brugt på bøn eller asketisk liv. Man kan ikke
tilegne sig mere eller en højere og højere
grad af indsigt og sige, man har mere Ånd.
Sagt med andre ord så er Helligånden ikke
bevidsthedsudvidende for en særlig inderlig
orienteret skare, der kæmper sig mere ånde-
lig indsigt eller værdier til. De er som regel
forholdsvis åndsfattige!

Det er en slags misbrug af Helligåndens vir-
ke, ja en direkte misforståelse.

Helligånden virker i alle og er der, hvor vi
er, som mennesker. Den er til stede mellem
os – i fællesskaber på alle mulige måder.
Den er til stede i os, og den er til stede for
os. Den binder os sammen, holder os fast,
når vi ind i mellem mister modet, og den
styrker os, så vi får fornyede kræfter. Det er
vel det, vi tror på helt grundlæggende, når
vi bekender vores tro på Helligånden.

Vi bekender troen på Åndens livsskabende
kraft, der jo også har frembragt opstandel-
ses-håbet.

Ifølge Paulus blev Jesus netop opvækket
ved Ånden, og vi forbliver knyttet til den
livsskabende kraft selv i døden, fordi vi en-
gang har set den overvundet ved Jesus. Ån-
den er kilde til alt liv, og for alvor kilde til
det nye liv, der leves ud af opstandelsen for
de døde. Det nye, uforgængelig liv i håbet
om de dødes opstandelse har allerede vist
sig med Jesus, derfor er også Guds ånd nær-
værende for mennesker gennem ham.

Kun med henblik på den opstandne, kun i
sammenhæng med den nye livsvirkelighed,
der allerede har vist sig med Jesus, kan der
på passende måde tales om Guds Ånd.

Der, hvor der er livstilknytning til den op-
standne, dér er Ånden også. Der, hvor men-
nesket ønsker at kende Kristus, dér slår Ån-
den ned. Derfor befinder man sig allerede i
Åndens virkefelt ved at lytte til budskabet
om Jesu opstandelse. Den der tror på op-
standelsesbudskabet, har allerede dermed
modtaget Ånden. Det er den skænkede gave.
Ånden er Guds nærværende virkelighed.

Glædelig Pinse. Amen!

Tine Frisenette

Hansted og Lundum

Salmer:

**290, 301, 319, 291, 438, 474, ”Gud Helligånd,
gør vor pinsedag så lys som den blide som-
mer” (H.Severinsen/B. Haahr)**